

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyka stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 11 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226), zwanej dalej „ustawą”.

Ustawa ustanowiła Polską Ramę Kwalifikacji, zwaną dalej „PRK”. W PRK wyróżnia się 8 poziomów określonych przez ogólne charakterystyki efektów uczenia się. PRK ma służyć do klasyfikowania kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji według poziomów, co umożliwi porównywanie (odnoszenie) kwalifikacji z różnych dziedzin w kraju i w wymiarze międzynarodowym. Podstawą dla przypisania poziomu PRK do kwalifikacji jest porównanie efektów uczenia wymaganych dla kwalifikacji z charakterystykami poziomów PRK (dokonywane przez zespół ekspertów zgodnie z procedurą opisaną w ustawie).

Unikatowym rozwiązaniem zastosowanym w Polsce jest wprowadzenie charakterystyk poziomów PRK o różnym stopniu szczegółowości:

- 1) charakterystyk uniwersalnych poziomów 1–8 (pierwszego stopnia), które dotyczą wszystkich rodzajów kwalifikacji, stanowiących załącznik do ustawy;
- 2) charakterystyk drugiego stopnia, typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach: edukacji ogólnej (poziomy 1–4), szkolnictwa wyższego (poziomy 6–8), kształcenia i szkolenia zawodowego (poziomy 1–8) oraz charakterystyki poziomu 5 typowej dla kwalifikacji uzyskiwanych po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – określonych w drodze rozporządzeń przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Charakterystyki pierwszego i drugiego stopnia stanowią spójną całość. Należy czytać je łącznie, aby w pełni zrozumieć specyfikę poszczególnych poziomów.

Dodatkowo ustawa przewiduje tworzenie Sektorowych Ram Kwalifikacji, zwanych dalej „SRK”. Zgodnie z art. 2 pkt 19 ustawy stanowią one „opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży. Poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji”. SRK są więc rozwinięciem PRK pod kątem potrzeb określonych branż (dziedzin działalności). SRK mają stanowić swoisty „pomost” między charakterystykami PRK typowymi dla kwalifikacji nadawanych w systemie kształcenia i szkolenia zawodowego a opisami poszczególnych kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub danej branży.

Tworzenie SRK jest domeną zainteresowanych środowisk. Jednocześnie, zgodnie z art. 11 ustawy, SRK mogą być włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy włączenie to jest dokonywane przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na wniosek ministra właściwego dla danej branży lub danego sektora w drodze rozporządzenia.

Pismem z dnia 11 lipca 2021 r. (DELG-WRH.571.1.2021) Minister Klimatu i Środowiska wystąpił do Ministra Edukacji i Nauki z wnioskiem o włączenie do Zintegrowanego Systemu

Kwalifikacji Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyki, zwanej dalej „SRKE”. Projekt SRKE został przygotowany we współpracy z Instytutem Badań Edukacyjnych w Warszawie na przełomie 2019 i 2020 roku. Prace nad stworzeniem projektu SRKE były realizowane przez konsorcjum EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. oraz Fundację Klaster Czyste Powietrze.

W trakcie prac nad projektem SKRE wypracowano następującą definicję sektora energetyki: energetyka to dziedzina przemysłu obejmująca ogół działalności związanej z procesami wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, rozdzielania, magazynowania i dostarczania energii elektrycznej i ciepła. Zawiera się w niej ogół działań pomiędzy podmiotami zajmującymi się wytwarzaniem lub obrotem energią elektryczną i ciepłem oraz towarzyszące działaniom procesy między wytwórcami i dystrybutorami a odbiorcami i użytkownikami. Sektor obejmuje produkcję energii (metodami konwencjonalnymi lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii), począwszy od urządzenia wytwórczego, w którym powstaje energia elektryczna lub ciepło, przez wszystkie etapy związane z przetwarzaniem tego produktu, jego przesyłem, transportem oraz magazynowaniem.

W efekcie konsultacji uznano, że SRKE nie odnosi się do procesu wydobycia węgla, ale należy uwzględnić w niej zadania związane z jego magazynowaniem i przygotowaniem do procesu wytwarzania energii.

Rodzajami działalności gospodarczej, które odpowiadają wskazanym procesom, według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.), są w głównej mierze działalności opisane w Sekcji D tego rozporządzenia – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

SRKE ma być narzędziem wspierającym odniesienie kwalifikacji funkcjonujących w sektorze energetyki do poszczególnych poziomów PRK, co z kolei umożliwi porównywanie kwalifikacji, stwarza warunki dla mobilności zawodowej pracowników sektora oraz pozwala na świadome i zindywidualizowane podejście do rozwoju kariery zawodowej. Dodatkowo SRKE ułatwi opracowanie i włączenie do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacji rynkowych, otwierając możliwość formalnego potwierdzenia kompetencji uzyskanych w drodze szkoleń i doświadczenia zawodowego. Stanowi więc odpowiedź na edukację realizowaną zarówno w miejscu pracy, jak i przez pozaformalne, kursowe formy kształcenia.

Na podstawie art. 91 pkt 5 oraz art. 11 ust. 3 pkt 6 ustawy, w związku z wnioskiem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 maja 2021 r., Rada Interesariuszy w dniu 22 czerwca 2021 r. pozytywnie zaopiniowała celowość włączenia SKRE do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz jej zgodność z PRK.

Zgodnie z § 1 projektowanego rozporządzenia do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji włącza się Sektorową Ramę Kwalifikacji w sektorze energetyka obejmującą charakterystyki poziomów 3–8.

Określenie poziomów charakterystyk ramy było rezultatem procesu identyfikacji kompetencji kluczowych, pogrupowanych następnie według kryterium stopnia ich zaawansowania. Pogrupowanie wybranych zadań według tak rozumianego stopnia ich złożoności pozwoliło na określenie liczby poziomów dla ramy przez wskazanie tych poziomów PRK, które są lub powinny być przypisane kwalifikacjom funkcjonującym w sektorze energetyka z uwagi na złożoność i kontekst wykonywanych w nim zadań.

SRKE to zestaw kompetencji w podziale na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne uporządkowane zgodnie z ich stopniem złożoności. SRKE obejmuje kompetencje niezbędne do realizacji zadań w procesach wytwarzania, konwersji, przesyłania, magazynowania, dystrybucji i użytkowania energii produkowanej metodami konwencjonalnymi oraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. SRKE obejmuje kompetencje niezbędne do planowania oraz realizowania działań w sektorze, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb odbiorców energii, ochrony środowiska, bezpieczeństwa energetycznego i bezpieczeństwa pracowników, osób postronnych oraz mienia.

Konsekwencją rozumienia charakterystyk SRKE jako rozwinięcia charakterystyk PRK jest odwzorowanie w jej strukturze struktury PRK, a więc zastosowanie w niej podziału efektów uczenia się według kategorii, takich jak: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, co odpowiada treści upoważnienia ustawowego (art. 11 ust. 5 pkt 3 ustawy). Zgodnie z art. 2 pkt 19 ustawy poziomy SRKE odpowiada odpowiednim poziomom PRK. Charakterystyki poziomów zostały przedstawione za pomocą nazwanych wiązek kompetencji, które następnie zostały ułożone według wyznaczników sektorowych, określających kluczowe aspekty działania sektora.

Zadaniem wyznaczników sektorowych jest określenie kluczowych aspektów działania sektora. Wybór wyznaczników w sposób optymalny opisujących sektor energetyki oparto o przeprowadzoną analizę kompetencji. Sformułowano następujące wyznaczniki w obrębie wiedzy i umiejętności:

Wyznacznik I. Projektowanie i planowanie. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: projektowaniem, prototypowaniem i testowaniem urządzeń i instalacji energetycznych, projektowaniem automatyki zabezpieczeniowej oraz systemów telemetrycznych, projektowaniem sieci energetycznych, doborem urządzeń i instalacji energetycznych, osprzętu oraz warunków i technologii montażu, zarządzaniem sieciami energetycznymi oraz bilansowaniem energii, planowaniem procesu wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii, prowadzeniem ruchu oraz opracowywaniem planów zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.

Wyznacznik II. Budowa i utrzymanie infrastruktury. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: montażem, rozruchem i demontażem urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, wykonywaniem remontów, modernizacji oraz konserwacją urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, diagnozowaniem, lokalizowaniem i usuwaniem awarii urządzeń, instalacji i sieci energetycznych.

Wyznacznik III. Wytwarzanie, magazynowanie i dostarczenie energii. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: obsługą urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, monitorowaniem procesów wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii.

Wyznacznik IV. Potrzeby odbiorców, rynek energetyczny. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: identyfikowaniem wymagań i potrzeb odbiorców energii, szacowaniem zapotrzebowania na energię, rozliczaniem kosztów energii, opracowywaniem taryf, cenników i strategii handlowych, informowaniem i edukowaniem klienta w zakresie m.in. zasad działania i bezpiecznej obsługi urządzeń i systemów energetycznych, parametrów dostarczanej energii, zasad przyłączania do sieci i rozliczania zużycia energii, kształtowaniem polityki energetycznej.

Wyznacznik V. Nośniki energii i czynniki robocze. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: analizowaniem danych dotyczących dostępności oraz warunków wykorzystania nośników energii, określaniem parametrów nośników energii i czynników roboczych, wykonywaniem pomiarów parametrów nośników energii i czynników roboczych, badaniem efektywności energetycznej odnawialnych źródeł energii, składowaniem, ewidencjonowaniem, transportowaniem oraz dozowaniem nośników energii i czynników roboczych, przygotowaniem nośników energii i czynników roboczych do procesu wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii.

Wyznacznik VI. Środowisko. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: oceną wpływu procesów wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii na otoczenie, stosowaniem technologii ograniczających wpływ na otoczenie procesów wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii, gospodarowaniem zasobami naturalnymi, postępowaniem z odpadami procesów wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii oraz zdemontowanymi urządzeniami i instalacjami energetycznymi, stosowaniem technologii odzysku energii oraz technologii wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii.

Wyznacznik VII. Bezpieczeństwo. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: identyfikowaniem możliwych zagrożeń oraz oceną ryzyka wystąpienia sytuacji awaryjnych w procesach wytwarzania, magazynowania i dostarczania energii, stosowaniem środków ochrony osobistej i zbiorowej, dobieraniem i stosowaniem środków ograniczających ryzyko wystąpienia sytuacji awaryjnych oraz opracowywaniem procedur i planów awaryjnych, zapewnieniem bezpieczeństwa pracowników, osób postronnych oraz mienia, prowadzeniem działań ratowniczych, przeprowadzaniem instruktaży i szkoleń.

Odrębnie potraktowano kompetencje społeczne, które są przekrojowe i uniwersalne dla wszystkich obszarów działania energetyki. Kompetencje społeczne zostały pogrupowane według oddzielnych wyznaczników sektorowych, w większym stopniu oddających charakter tej kategorii kompetencji. Dla kompetencji społecznych wyodrębniono następujące wyznaczniki sektorowe:

Wyznacznik VIII. Komunikacja. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: gotowością do komunikowania się z otoczeniem, tj. odbiorcami oraz użytkownikami energii oraz dostawcami, przedsiębiorstwami badawczo-konsultingowymi i budowlanymi, instytucjami

zarządzającymi i administrującymi, służbami ratowniczymi i innymi podmiotami, w tym gotowość do formułowania i przekazywania informacji, gotowością do nawiązywania i utrzymywania niezbędnych relacji oraz współdziałania z najbliższym otoczeniem zawodowym i innymi podmiotami zaangażowanymi w procesy związane z wytwarzaniem i dostarczaniem energii oraz inicjowaniem i rozwijaniem współpracy środowiska branżowego, dbałością o kulturę techniczną, w tym kompetencje związane z gotowością do komunikowania się przy użyciu języka technicznego i terminologii branżowej.

Wyznacznik IX. Etyka. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: gotowością do przestrzegania tajemnicy zawodowej, przepisów dotyczących wykorzystywania własności intelektualnej, przepisów prawa, w tym prawa budowlanego i energetycznego, oraz zasad uczciwości, rzetelności i poufności, propagowania zasad etycznego i odpowiedzialnego prowadzenia badań i wdrażania nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w energetyce.

Wyznacznik X. Podejmowanie decyzji. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: gotowością do wykonywania zadań zawodowych w zmiennych okolicznościach i pod presją czasu oraz podejmowania decyzji w sytuacjach wysokiego ryzyka związanych z bezpośrednim zagrożeniem życia i zdrowia ludzi lub skażeniem środowiska, gotowością do dostosowywania się do zmian w środowisku pracy związanych z wdrożeniem nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w energetyce.

Wyznacznik XI. Odpowiedzialność za jakość i bezpieczeństwo. Wyznacznik obejmuje kompetencje danej osoby związane z: gotowością do dbania o bezpieczeństwo i higienę pracy własnej i podległych pracowników, gotowością do rzetelnego i dokładnego wykonywania zadań, dbania o jakość pracy oraz krytycznej oceny efektów pracy własnej i zespołów, którymi kieruje, gotowością do przewidywania konsekwencji działań.

Wyznacznik XII. Odpowiedzialność za otoczenie. Wyznacznik obejmuje kompetencje związane z: gotowością do dbania o bezpieczeństwo odbiorców i użytkowników energii oraz o środowisko, promowaniem postaw proekologicznych, w tym optymalizacji zużycia energii, gotowością do realizowania zadań zawodowych z poszanowaniem zasobów naturalnych oraz z dbałością o ochronę środowiska.

W SRKE kompetencje w ramach wyznaczników sektorowych są pogrupowane w wiązki kompetencji. Wiązka kompetencji to zbiór kompetencji powiązanych ze sobą tematycznie, tworzących logiczny ciąg zapisów o rosnącym stopniu złożoności. Kompetencje należące do jednej wiązki w SRKE znajdują się zawsze w tym samym wierszu, dzięki czemu możliwe jest prześledzenie progresji wymagań.

Poszczególnym składnikom opisu SRKE zostały przypisane kody, ułatwiające posługiwanie się nią, np. w trakcie odnoszenia efektów uczenia się przewidzianych dla kwalifikacji.

Regulacja zawarta w § 2 projektowanego rozporządzenia stanowi wykonanie art. 11 ust. 5 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym rozporządzenie włączające SRK do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji powinno określać m.in. „podstawowe rodzaje działalności, do których

wykonywania przygotowują kwalifikacje, do których odnosi się Sektorowa Rama Kwalifikacji.” Zostały one określone w odniesieniu do działań związanych z procesami wytwarzania lub obrotem energią elektryczną i ciepłem oraz towarzyszącym działaniom procesom pomiędzy wytwórcami i dystrybutorami a odbiorcami i użytkownikami, w szczególności w podmiotach prowadzących działalność klasyfikowaną zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalność jako wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Jednocześnie odnosząc się do § 12 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projektowane rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej. Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji i Nauki, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z uchwałą nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).